

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Vallo Kariler, Liis Arrak ja Aleksandr Kondrašov
Määruse tegemise aeg ja koht	17. november 2025, Tallinn
Kohtuasja number	2-19-2068
Kohtuasi	TrioNordik OÜ (pankrotis) pankrotihaldur Andres Tootsmanni hagi Natalja Romanova ja Kristian Kesneri vastu üüri tasumiseks ja kantud kulutuste hüvitamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 24.09.2024 määrus
Kaebuse esitaja ja liik	Natalja Romanova ja Kristian Kesneri ühine 14.10.2024 määruskaebus
Menetlusosalised ja nende esindajad ringkonnakohtus	Hageja: TrioNordik OÜ (registrikood 12316323) pankrotihaldur Andres Tootsman, lepingulised esindajad vandeadvokaadid Liis Könn ja Anton Sigal Kostja I: Natalja Romanova (isikukood 47606040268) Kostja II: Kristian Kesner (isikukood 37612230256) Kostjate lepinguline esindaja vandeadvokaat Denis Polman
Menetluse liik	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Mitte võtta vastu määruskaebusele lisatud dokumentaalset tõendit.
2. Jätta Harju Maakohtu 24.09.2024 määrus muutmata.
3. Jätta määruskaebus rahuldamata.
4. Harju Maakohtu 24.09.2024 määrus on jõustunud resolutsiooni punkti 3 osas, millega maakohus jättis kindlaks määramata ja kostjatelt hageja kasuks välja mõistmata hageja lepinguliste esindajate kulu 859,20 eurot.
5. Määruskaebuse menetlemisel tekkinud kulusid ei hüvitata.

Edasikaebamise kord ja kohtu selgitused

Määruse peale võib Riigikohtule esitada määruskaebuse 15 päeva jooksul alates määruse kättetoimetamisest.

Määruskaebemenetluses võib menetlusosaline Riigikohtus menetlustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada ise või advokaadi vahendusel. Kui menetlusosaline taotleb määruskaebuse esitamiseks menetlusabi, tuleb kaebetähtaja kestel lisaks menetlusabi taotlusele esitada ka määruskaebus.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Avaldus ja selle aluseks olevad asjaolud

1. Harju Maakohtu menetluses oli TrioNordik OÜ (pankrotis, edaspidi võlgnik) pankrotihaldur Andres Tootsmanni (hageja) hagiavaldus Natalja Romanova (kostja I) ja Kristian Kesneri (kostja II) vastu üürivõlgnevuse 6750 euro ja sellelt arvestatud viivise saamiseks ning kostja I vastu kohustuste täitmisest tuleneva võlgnevuse 4643,06 euro ja sellelt arvestatud viivise saamiseks.

2. Maakohus rahuldab 10.05.2021 otsusega hagi ja mõistis kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja üürivõlgnevuse 6750 eurot, sissenõutavaks muutunud viivise 1580 eurot ja edasiulatava viivise seaduses sätestatud määras alates hagi esitamisest. Maakohus mõistis kostjalt I hageja kasuks välja kostja I kohustuste täitmisest tuleneva võlgnevuse 4643,06 eurot, sissenõutavaks muutunud viivise 972,06 eurot ja edasiulatava viivise seaduses sätestatud määras alates hagi esitamisest. Maakohus jättis menetluskulud solidaarselt kostjate kanda. Tallinna Ringkonnakohtus jättis 10.03.2022 otsusega maakohtu 10.05.2021 otsuse resolutsiooni muutmata, täiendades otsuse põhjendusi ja apellatsioonkaebused rahuldamata. Apellatsioonimenetluse kulud jäid solidaarselt kostjate kanda. Riigikohtus jättis 05.09.2022 määrusega kostja I kassatsioonkaebuse menetlusse võtmata ja kassatsiooniastme kulud kostja I kanda.

3. Hageja esitas 12.03.2021 maakohtus kantud menetluskulude nimekirja, mille kohaselt koosnevad hageja menetluskulud riigilõivust 700 eurot ja õigusabikuludest koos käibemaksuga 5887,20 eurot, millele lisandub 12.03.2021 kohtuistungil esindamise ajakulu. Hagejale osutati õigusteenuseid 26,45 tundi tunnitasa 130-220 eurot (käibemaksuta). Kuna hageja ei ole käibemaksukohustuslane, siis taotleb hageja menetluskulude väljamõistmist koos käibemaksuga.

4. Hageja esitas 11.02.2022 ringkonnakohtus kantud menetluskulude nimekirja, mille kohaselt koosnevad hageja menetluskulud õigusabikuludest 1716 eurot. Hagejale osutati õigusabi 6,5 tunni ulatuses tunnitasa 220 eurot. Kuna hageja ei ole käibemaksukohustuslane, siis taotleb hageja menetluskulude väljamõistmist koos käibemaksuga.

5. Kostjad ei esitanud vastuväiteid hageja menetluskulude nimekirjadele.

Maakohtu määrus ja põhjendused

6. Harju Maakohus rahuldab 24.09.2024 määrusega osaliselt hageja menetluskulude kindlaksmääramise avalduse ja mõistis kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja riigilõivu 700 eurot ja lepingulise esindaja kulu 6744 eurot. Kohus jättis kindlaks määramata ja kostjatelt

hageja kasuks välja mõistmata lepingulise esindaja kulu 859,20 eurot. Kohus mõistis solidaarselt kostjatelt hageja kasuks välja viivise menetluskulude 7444 eurot tasumata osalt seaduses ettenähtud ulatuses määrase jõustumisest alates.

6.1. Hageja põhjendatud ja vajalik menetluskulu on hagiavalduse esitamisel tasutud riigilõiv 700 eurot, mille kohus mõistis kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja.

6.2. Hagejat esindasid vandeadvokaadid Anton Sigal ja Liis Könn ning advokaat Kristiina Reinson, kes on tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 218 lg 1 p-s 1 nimetatud esindajad. Hageja lepinguliste esindajate põhjendatud ja vajalik kulu hagiavalduse koostamiseks, kohtule esitamiseks ja hagi puuduste kõrvaldamiseks on 954,50 eurot, s.o 5,25 tundi tunnitasega 130 eurot + 0,5 tundi tunnitasega 220 eurot + 0,9 tundi tunnitasega 180 eurot. Hageja lepinguliste esindajate tunnitase 220 eurot, 180 eurot ja 130 eurot, millele kõigile lisandub käibemaks, ei ületa keskmist sarnase õigusteenuse eest makstavat tasu. Hageja on avaldanud, et ei saa tekkinud kuludelt käibemaksu tagasi arvestada (TsMS § 174 lg 10).

6.3. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu kostjate menetluskulude katteks tagatise andmiseks kohustamise taotlusega tutvumiseks ning taotlusele vastamiseks on 360 eurot, s.o 2 tundi tunnitasega 180 eurot.

6.4. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik menetluskulu ei ole 22.08.2019 määruskaebuse esitamine menetluskulude tagatise määrase peale ajakuluga 2 tundi tunnitasega 180 eurot, kuna ringkonnakohus jättis 09.10.2019 määrusega hageja määruskaebuse rahuldamata. Kostjatelt jäi hageja kasuks välja mõistmata 360 eurot.

6.5. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik kulu kostjate hagi vastusega tutvumiseks ning selle kohta arvamuse koostamiseks ja kohtule esitamiseks on 6 tunni asemel 5 tundi tunnitasega 180 eurot, kokku 900 eurot.

6.6. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu seoses 05.02.2020 toimunud kirjavahetusega istungiaja kooskõlastamiseks on 0,15 tundi tunnitasega 190 eurot, kokku 28,50 eurot.

6.7. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu kohtu 25.05.2020 kirjaga tutvumiseks on 0,1 tundi tunnitasega 220 eurot, kokku 22 eurot.

6.8. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu kostjate 03.06.2020 seisukohtadele vastamiseks on 5 tunni asemel 4 tundi tunnitasega 220 eurot, kokku 880 eurot, arvestades hageja 22.06.2020 arvamuse mahtu, et asi oli õiguslikult keskmiselt keerukas ning kostjate seisukohad olid vähe mahukad.

6.9. Hageja lepinguline esindaja on menetluskulude nimekirja kohaselt teinud 30.06.2020 menetlustoimingu – töö hageja seisukohaga ja selle kohtule esitamine ajakuluga 0,6 tundi tunnitasega 220 eurot. Kuna toimikust ei nähtunud hageja menetlustoimingute tegemist 30.06.2020, siis jäi kostjatelt hageja kasuks välja mõistmata 132 eurot.

6.10. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu kirjavahetuseks seoses 30.10.2020 istungiaja kooskõlastamisega on 0,2 tundi tunnitasega 220 eurot, kokku 44 eurot.

6.11. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu seoses 22.12.2020 kohtuistungiga, s.o kliendi informeerimine kohtuistungist, istungiks ettevalmistamine ja seal esindamine on 2,9 tundi tunnitasa 220 eurot, kokku 638 eurot.

6.12. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu seoses 09.04.2021 kohtuistungiks valmistumisega, esindamisega ja menetluskulude nimekirja koostamisega on 1,65 tundi tunnitasa 220 eurot, kokku 363 eurot.

6.13. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu seoses apellatsioonkaebusele vastuse koostamisega on 4,75 tundi tunnitasa 220 eurot, kokku 1045 eurot.

6.14. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu seoses ringkonnakohtu istungil esindamisega, mh istungiks valmistumine, tutvumine kohtukutse ja kliendi informeerimine istungist on 1,75 tundi tunnitasa 220 eurot, kokku 385 eurot.

6.15. Eeltoodust tulenevalt määras kohus hageja lepingulise esindaja kuluks 5620 eurot, millele lisandub käibemaks 1124 eurot, kokku 6744 eurot, mille mõistis kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja. Hageja taotles lepingulise esindaja kulu 6336 eurot, millele lisandub käibemaks 1267,20 eurot, kokku 7603,20 eurot kindlaksmääramist. Seega jättis kohus rahuldamata hageja avalduse lepingulise esindaja kulu 859,20 eurot kindlaksmääramiseks ning kostjatelt väljamõistmiseks.

6.16. Vastavalt hageja taotlusele mõisteti kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja ka viivis välja mõistetud menetluskuludelt seaduses ettenähtud ulatuses kohtumääruse jõustumisest alates.

Määruskaebus

7. Kostjad esitasid määruskaebuse, milles paluvad maakohtu määruse tühistada. Kostjad paluvad teha uue määruse, millega jätta kostjatelt menetluskulud välja mõistmata. Juhul kui ringkonnakohus asub seisukohale, et kostjatelt kuulub väljamõistmisele nii riigilõiv kui ka õigusabitasu, siis mõista kostjatelt välja hageja tasunud riigilõiv ja vähendada õigusabitasu 1500 euroni, mis mõista kostjatelt solidaarselt hageja kasuks välja.

7.1. Kostjate väitel ei ole hageja tõendanud õigusabikulu tekkimise kohustust. Hageja eest tasus riigilõivu hagiavalduse esitamise eest Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ ja menetluskulude katteks tagatise AS MiniCredit (pankrotis). Eluliselt ei ole usutav, et hageja tasus ülisuuri õigusabitasu arveid. Hageja on võlgniku pankrotimenetluses korduvalt rõhutanud, et võlgnikul puudub igasugune vara ega ole mingeid sissetulekuallikaid. Järelikult on tekkinud põhjendatud kahtlus, et hagejale ei ole õigusabitasu arveid esitatud ning hagejal ei ole tekkinud ka vastavat kulu ega kohustust neid kanda. Tallinna Ringkonnakohus asus 21.10.2021 määruses tsiviilasjas nr 2-18-8748 (AS MiniCredit (pankrotis) hagi kostja II ja Vitali Jaroševitši vastu) seisukohale, et AS MiniCredit (pankrotis) õigusabitasu tasumine või vastava kohustuse tekkimine ei olnud tõendatud. Kui juba AS MiniCredit (pankrotis) ei ole oma hagi tsiviilasjas nr 2-18-8748 oma õigusabitasu kandnud, siis seda enam ei saanud seda teha täiesti varatu võlgnik. Kostjad lisasid määruskaebusele Tallinna Ringkonnakohtu 21.10.2021 määruse tsiviilasjas nr 2-18-8748. Kostjad paluvad ringkonnakohtul välja nõuda hagejalt õigusabitasu kandmise kohustuse tekkimist tõendavad tõendid (nt arved ja maksekorraldused). Seda taotlust põhjendavad kostjad muuhulgas asjaoluga, et käesoleva asjaga seotud tsiviilasjas (tsiviilasi nr 2-18-8748) kontrollis Tallinna Ringkonnakohus õigusabikulude tasumise kohustuse tekkimist just selliste kontrollmeetmete rakendamise kaudu.

7.2. Kõik hageja lepinguliste esindajate õigusabitoimingud ei ole põhjendatud ega vajalikud. Hageja õigusabitasu ajaarvestus on ülepaistatud ning lepingulise esindaja tunnitasu määr on liiga kõrge. Õigusabikulu oluline ülepaistatus kinnitab kahtlusi, et tegemist ei ole tegeliku õigusabikuluga.

7.3. Hagejal on kõrgharidus õigusteaduses. Seega puudus pankrotihalduril vajadus kasutada õigusteadmistega esindajat. Igal juhul on äärmiselt ebatõenäoline, et täiesti varatu pankrotistunud ühingu pankrotihaldur valib endale turuhinnast oluliselt kallima õigusabiosutaja.

Menetlusosaliste seisukohad ja menetluse edasine käik

8. Hageja vaidles määruskaebusele vastu, palus jätta selle rahuldamata ja maakohtu määruse muutmata. Hageja väitel esitas kostja II määruskaebuse hilinenult, kuna kostjad väidavad määruskaebuses, et kostja II sai määruse kätte 25.09.2024. Kostja II määruskaebuse esitamise tähtaeg oli seega 10.10.2024. Määruskaebus esitati 14.10.2024. Järelikult tuleb kostja II osas jätta määruskaebus menetlusse võtmata või läbi vaatamata.

9. Maakohus jättis määruskaebuse rahuldamata ja edastas selle TsMS § 663 lg 5 alusel läbivaatamiseks ringkonnakohtule.

RINGKONNAKOHTU SEISUKOHT

10. Ringkonnakohus jätab vaidlustatud määruse muutmata ja määruskaebuse rahuldamata (TsMS § 659 ja § 657 lg 1 p 1). Ringkonnakohus nõustub maakohtu määruse põhjendustega ning TsMS §-st 659 ja § 654 lg-st 6 tulenevalt neid ei korda. Maakohtu määrus on seaduslik ja põhjendatud ning määruskaebuse väited ei anna alust selle tühistamiseks.

11. Ringkonnakohus kontrollib maakohtu määruse seaduslikkust ja põhjendatust TsMS § 651 lg 1 järgi koosmõjus TsMS §-ga 659 üksnes osas, mille peale on edasi kaevatud. Kuigi kostjad on määruskaebuse taotluse kohaselt vaidlustanud maakohtu määruse täies ulatuses, s.o paludes selle tervenisti tühistada, ei nähtu ringkonnakohtule määruskaebusest kostjate huvi vaidlustada maakohtu määrust selle resolutsiooni p 3 osas, millega kohus jättis kindlaks määramata ja kostjatelt hageja kasuks välja mõistmata lepingulise esindaja kulu 859,20 eurot. Nimetatud osas on maakohtu määrus jõustunud.

12. Kostjad esitasid koos määruskaebusega Tallinna Ringkonnakohtu 21.10.2021 määruse tsiviilasjas nr 2-18-8748. Ringkonnakohus jätab nimetatud määruse asja juurde võtmata, kuna viidatud määrus on kätte saadav Riigi Teataja võrguväljaandes.

13. Ringkonnakohus ei nõustu esmalt hageja väitega, et kostja II esitas määruskaebuse hilinenult. Kuigi hageja toob määruskaebuse vastuses põhjendatult esile, et määruskaebuses on märgitud, et kostja II sai vaidlustatud maakohtu määruse kätte 25.09.2024, siis tuleb arvestada, et kostjat II esindas siinses menetluses lepinguline esindaja vandeadvokaat Denis Polman. TsMS § 321 lg 1 esimese lause järgi, kui menetlusosalist esindab kohtumenetluses esindaja, toimetatakse menetluses olevas asjas dokumendid kätte ja saadetakse muud teated üksnes esindajale, kui kohus ei pea vajalikuks nende saatmist lisaks menetlusosalisele isiklikult. Seega menetlusedokumendi kättetoimetamisest esindajale hakkab kulgema menetlustähtaeg, sh nt määruskaebuse esitamise tähtaeg (vt ka RKTKo 18.12.2019, 2-17-16390/34, p 10). TsMS § 661 lg 2 järgi on määruskaebuse esitamise tähtaeg 15 päeva määruse kättetoimetamisest

alates. Kohtute infosüsteemist nähtuvalt on D. Polmanile maakohtu 24.09.2024 määrus kätte toimetatud avaliku e-toimiku kaudu 27.09.2024. Määruskaebus esitati kohtule 14.10.2024, mis tuleb lugeda arvestades tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 136 lg-t 8 tähtaegseks (s.o 15 päev saabus 12.10.2024, mis oli puhkepäev). Kuna praegusel juhul esindas menetlusosalist kohtumenetluses esindaja, kes esitas määruskaebuse 15 päeva jooksul alates määruse talle kättetoimetamisest, ei ole alust lugeda määruskaebust kostja II osas hilinevalt esitatuks ega jätta kaebust kostja II osas läbi vaatamata.

14. Riigikohus on leidnud, et TsMS § 175 lg 1 kohaselt on menetlusosalist esindanud lepingulise esindaja kulude põhjendatuse ja vajalikkuse hindamine kohtu kaalutlusotsus, st eelkõige õigusabile kulunud aja ja asja keerukuse hindamise kohta langetab kohus otsustuse, millesse kõrgema astme kohus sekkub üksnes juhul, kui kohus on ületanud diskretsioonipiire (vt nt RKTkm 23.03.2016, 3-2-1-184-15, p 14). Menetlusosalise lepingulise esindaja kulude põhjendatuse ja vajalikkuse hindamisel TsMS § 175 lg 1 alusel tuleb arvestada mh kohtuvaidluse asjaoludega, eelkõige asja keerukuse ja mahuga (vt nt RKTkm 06.05.2015, 3-2-1-4-15, p 14). Seega saab ringkonnakohus kontrollida eelkõige, kas maakohus on õigust õigesti kohaldanud. Ei ole objektiivseid kriteeriume, mille alusel määrata täpselt kindlaks esindaja ajakulu põhjendatust mingi konkreetse menetluskulude koostamisel. Esindaja ajakulu põhjendatusele ja vajalikkusele annab kohus hinnangu oma kogemuse ja siseveendumuse alusel. Seetõttu ringkonnakohus üldjuhul maakohtu antud hinnangut esindaja ajakulu vajalikkuse kohta ümber ei hinda. Erandjuhul on see võimalik vaid siis, kui maakohtu hinnang on ilmselgelt põhjendamatult.

15. Kostjad on avaldanud kahtlust, kas hageja on tegelikult hüvitamisele kuuluvaid õigusabikuluseid kandnud. Kolleegium selgitab, et TsMS § 176 lg 1 järgi esitatakse menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramiseks kohtule menetluskulude nimekiri, milles on detailset näidatud kulude koosseis. TsMS § 176 lg 6 teine lause sätestab, et kohtu nõudmiseta ei pea menetluskuluseid tõendavaid dokumente esitama. Riigikohus on selgitanud, et kui menetlusosalise lepinguliseks esindajaks on TsMS § 218 lg 1 p 1 järgi vandeadvokaat, siis võib eeldada, et menetlusosalisel on õigusteenuse eest tasumise kohustus, ning sellisel juhul saab kohus õigusabikulude hüvitamise otsustada ilma TsMS § 176 lg 6 esimest lauset kohaldamata (RKTkm 01.12.2015, 3-2-1-154-15, p 11). Kuna siinses asjas on hageja lepingulisteks esindajateks TsMS § 218 lg 1 p 1 järgi vandeadvokaadid (maakohtu menetluses ka vandeadvokaadi abi K. Reinson), kelle kulude hüvitamist hageja menetluskulude nimekirjade esitamisega taotles, ei tekkinud ringkonnakohtul kahtlust, kas hagejal on tegelikult kohustus õigusabikuluseid kanda. Lisaks ei ole lepingulise esindaja kulude väljamõistmise tingimuseks asjaolu, et menetlusosalised on need kulud kandnud (vt nt RKTkm 03.06.2013, 3-2-1-65-13, p 18). Seejuures ei sätesta TsMS § 176 lg 6 ka menetlusosalise õigust taotleda, et kohus nõuaks teiselt menetlusosaliselt välja menetluskuluseid tõendavad dokumendid. Asjaolu, et kohus pidas mõnes teises tsiviilasjas vajalikuks selliste dokumentide väljanõudmist hagejalt, ei anna automaatset alust nõuda vastavaid dokumente hagejalt välja siinses asjas. Seega puudub kolleegiumi hinnangul tsiviilasjas esile toodud asjaolusid arvestades vajadus nõuda hagejalt välja menetluskuluseid tõendavaid dokumente.

16. Kostjad ei vaidlusta määrust osas, milles maakohus luges hageja põhjendatud ja vajalikuks menetluskulude hagiavalduse esitamisel tasutud riigilõivu 700 eurot. Kostjad väidavad, et maakohus ületas diskretsioonipiire hageja lepinguliste esindajate tehtud õigusabitoimingute, nende ajakulu ning lepinguliste esindajate tunnitasu suuruste põhjendatuse ja vajalikkuse hindamisel.

17. Kostjad ei ole määruskaebuses toonud esile hageja lepinguliste esindajate õigusabitoimingute osas konkreetseid vastuväiteid, st milliste hageja lepinguliste esindajate toimingute ajakulu hindamisel maakohus diskretsioonipiire ületas. Samuti nähtub tsiviilasja materjalidest, et kostjad ei esitanud varasemas maa- ega ringkonnakohtu menetluses hageja lepinguliste esindajate menetluskuludele vastuväiteid.

17.1. Kolleegium märgib, et ringkonnakohus ei saa maakohu kaalutlusotsusesse sekkuda ainuüksi menetlusosalise üldise väite alusel ajakulu põhjendamata kohta. Ringkonnakohtu ülesanne ei ole uuesti hinnata kõigi menetlusosalise lepingulise esindaja kulude põhjendatust ja vajalikkust, vaid seda, kas maakohus on nende kindlaksmääramisel väljunud kaalumispriiridest. Seda saab ringkonnakohus teha üksnes juhul, kui menetluskulusid vaidlustav pool toob esile, milles seisneb mingi konkreetse kulu hindamisel maakohtupoolne kaalumispriiridest väljumine. Arvestades toimiku materjale, ei ole ringkonnakohtul alust arvata, et hageja lepinguliste esindajate toimingute ajakulu oleks selgelt põhjendamatu või ülemäärane. Maakohus on üksikasjalikult kõigi hageja lepinguliste esindajate õigusabitoimingute kui ka nende ajakulu põhjendatust ja vajalikkust hinnanud. Ringkonnakohus nõustub hageja lepingulise esindaja toimingute vajalikkuse ja põhjendatuse ning ajakulu osas maakohu määruse põhjendustega. Samuti ei nähtu toimingute dubleerimist olukorras, kus hagejat esindasid mitu lepingulist esindajat.

18. Ringkonnakohus märgib täiendavalt, et tsiviilkohtumenetluse seadustikust ei tulene piirangut, et õigusteadmistega pankrotihaldur, kes on võlgniku asemel menetlusosaliseks, ei või kasutada kohtumenetluses lepingulist esindajat. Asjaolu, et menetlusosalisel on õigusteadmised, ei võta temalt õigust kasutada menetluses osalemiseks lepingulist esindajat (vt ka RKTkm 19.10.2016, 3-2-1-86-16, p 11). Kohtupraktikas on pankrotihalduril lepingulise esindaja kasutamisest tekkinud õigusabikulud peetud põhjendatuks (vt nt RKTko 06.06.2018, 2-14-58976/101, RKTko 06.06.2018, 2-14-58976/101, RKTko 20.12.2016, 3-2-1-130-16 ja RKTko 18.10.2016, 3-2-1-88-16). Seega võis hageja volitada Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ advokaate end kohtumenetluses esindama ning seeläbi tekkinud õigusabikulud on põhjendatud ja vajalikus ulatuses hüvitatavad. Järelikult ei anna kõnealune määruskaebuse väide alust maakohu määruse muutmiseks.

19. Ringkonnakohtul ei ole alust ümber hinnata ka hageja lepinguliste esindajate maakohu põhjendatuks peetud tunnitasu määrasid. Tunnitasu suuruseid 130–220 eurot ilma käibemaksuta saab praeguse tsiviilasja keerukust ja mahukust arvestades pidada mõistlikuks tasuks, mis vastab sarnase õigusteenuse keskmisele hinnale.

20. TsMS § 178 lg 4 kohaselt menetluskulude kindlaksmääramise vaidlustamisel tekkinud kulud ei hüvitata.

21. Määruse peale saab esitada Riigikohtule määruskaebuse TsMS § 696 lg 1 teise lause ja lg 3 esimese lause alusel. TsMS § 178 lg 2 kohaselt võib menetluskulude kindlaksmääramise peale edasi kaevata menetluskulude hüvitamiseks õigustatud või menetluskulusid kandma kohustatud isik, kui vaidlustatav menetluskulude summa ületab 280 eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)